

Inspektion af Lokalpsykiatri Svendborg den 14. november 2011

OPFØLGNING

Dok.nr. 12/00380-22/PH

Indholdsfortegnelse

Ad 3. Behandling mv.	3
Ad 4. Bygningsmæssige forhold mv.....	7
Ad 5. Pårørendekontakt, brugerråd mv.....	8
Ad 6. Vold mod personalet.....	9
Ad 8. Andet.....	10
Opfølgning	12
Underretning	12

Den 29. august 2012 afgav jeg en endelig rapport om Folketingets Ombudsmands inspektion af Lokalpsykiatri Svendborg den 14. november 2011. Inspektionen skete i tilknytning til inspektioner den 15. og 16. november 2011 af henholdsvis Psykiatrisk Afdeling Svendborg og det socialpsykiatriske botilbud Solskrænten i Korinth.

Jeg har i den anledning med e-mail af 30. maj 2013 fra Psykiatrien i Region Syddanmark modtaget en udtalelse af 22. april 2013 med bilag fra Psykiatrien.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad 3. Behandling mv.

Ombudsmanden fik ikke noteret sig, hvor stor en del de retspsykiatriske patienter (behandlingssdmte) udgør ud af den samlede patientgruppe, og hvor længe de pågældende er tilknyttet lokalpsykiatrien, efter at deres foranstaltning er blevet ophævet.

Jeg bad i rapporten lokalpsykiatrien om nærmere oplysninger om denne gruppe af patienter.

Psykiatrien har oplyst, at der i 2012 var 7 retspsykiatriske patienter ud af ca. 1700 patienter tilknyttet lokalpsykiatrien. Ved udgangen af 2012 var der 5 retspsykiatriske patienter tilknyttet. Hyppigheden af, hvor ofte de retspsykiatriske patienter ses, varierer fra én gang pr. måned til 1-2 gange årligt.

Om længden af de retspsykiatriske patienters tilknytning til lokalpsykiatrien efter at patientens foranstaltning er blevet ophævet, har Psykiatrien oplyst, at den afhænger af den enkelte patient og diagnosen, da de henvises på lige fod med øvrige patienter.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det blev under inspektionen oplyst, at mange patienter har et misbrug af rusmidler og medicin. Ombudsmanden nævnte, at ombudsmanden fra tidligere inspektioner har erfaret, at misbruget blandt de mandlige patienter ofte er rettet mod alkohol og hash,

mens misbruget hos kvinderne ofte er mere blandet – og herunder består af misbrug af benzodiazepiner. Jeg gik ud fra, at det samme gjaldt patienterne i Lokalpsykiatri Svendborg.

Psykiatrien har hertil oplyst, at denne antagelse om kønsforskel i misbrug af euforiserende stoffer og medikamenter ikke kan bekræftes på baggrund af behandlingen af patienter i Lokalpsykiatri Svendborg. Psykiatrien har i den forbindelse oplyst, at lokalpsykiatrien ikke behandler med benzodiazepiner ud over det, som Sundhedsstyrelsen anbefaler.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det blev under inspektionen oplyst, at alle patienter allerede i forbindelse med samtalen får en fast kontaktperson.

Ombudsmanden fik ikke spurgt til patienternes mulighed for at skifte kontaktperson. Jeg gik imidlertid ud fra, at dette er muligt, f.eks. hvis der opstår et (åbenlyst) modsætningsforhold mellem patienten og kontaktpersonen.

Psykiatrien har bekræftet, at patienterne har mulighed for at skifte kontaktperson ved f.eks. åbenlyse modsætningsforhold mellem patient og kontaktperson.

Jeg har noteret mig denne bekræftelse.

Jeg bad lokalpsykiatrien om at oplyse, hvilke former for gruppebehandling patienterne kan deltage i.

Psykiatrien har oplyst, at der gennemføres behandling i grupper for patienter med angstlidelser. Derudover gennemføres psykoedukation i grupper for patienter med affektive lidelser, skizofreni, angst samt personlighedsforstyrrelse. For disse behandlingstyper tilbydes også pårørende grupper.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Efter psykiatrilovens § 3, stk. 3, har overlægen ansvaret for, at der opstilles en behandlingsplan for enhver, der indlægges på psykiatrisk afdeling, og at patienten vejle-

des om planens indhold, samt at patientens samtykke til planens gennemførelse til stadighed søges opnået. En kopi af behandlingsplanen skal udleveres til patienten, medmindre denne frabeder sig dette. Som det fremgår af bestemmelsen, gælder den kun for patienter, der er indlagt på en psykiatrisk afdeling.

Jeg bad Psykiatrien i Region Syddanmark om at oplyse, om Psykiatrien havde fastsat retningslinjer for udarbejdelse af behandlingsplaner for ambulante patienter. Hvis det var tilfældet, bad jeg om at få tilsendt de sidste to behandlingsplaner, som lokalpsykiatrien havde udarbejdet i maj måned 2012 – eventuelt således at patienternes navne var slettet.

Psykiatrien har oplyst, at retningslinjer er beskrevet i "Infonet dokument ID16880", som Psykiatrien har vedlagt som bilag. Derudover har Psykiatrien vedlagt to anonymiserede behandlingsplaner, der er udarbejdet i maj 2012.

Det vedlagte bilag er retningslinjer af 1. februar 2010 om "Behandlingsplan", der indeholder retningslinjer både for indlagte patienter og for ambulante patienter.

For ambulante patienter gælder, at den første behandlingsplan udarbejdes senest i forbindelse med 2. besøg og skal sendes eller udleveres til patienten inden 3. besøg.

De to behandlingsplaner er fra henholdsvis 15. og 31. maj 2012. Den ene vedrører en ambulant patient, mens den anden vedrører en indlagt patient. Begge behandlingsplaner fremtræder som udstedt af lokalpsykiatrien.

Jeg har noteret mig det oplyste og indholdet af det vedlagte materiale, herunder behandlingsplanerne.

Lokalpsykiatrien oplyste under inspektionen, at der i et behandlingsforløb altid foreligger en aftale med patienten om, hvornår vedkommende næste gang skal møde op til behandling, eller hvornår vedkommende næste gang får hjemmebesøg. Nye aftaler bliver hver gang noteret i patientens journal. Herved sikres det, at ingen patienter falder ud af behandlingssystemet.

Jeg bad lokalpsykiatrien om at oplyse, hvordan lokalpsykiatrien sikrer sig i forhold til de retspsykiatriske patienter.

Psykiatrien har oplyst, at nye aftaler som nævnt i rapporten hver gang bliver noteret i journalen. Derudover udfærdiges hvert kvartal en liste over patienter, der ikke har været set i lokalpsykiatrien i det pågældende kvartal. Listen sendes til alle teams i lokalpsykiatrien, der følger op herpå. Afdelingen har ingen særlige foranstaltninger i forhold til de retspsykiatriske patienter.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Under inspektionen blev de dengang nye regler i psykiatriloven om tvungen opfølgning efter udskrivning nævnt flere gange. Ledelsen oplyste, at der ikke var indvundet erfaringer hermed endnu, men et opsøgende team, som ombudsmanden hilste på under inspektionen, nævnte, at teamet på inspektionstidspunktet havde en patient, som meget vel kunne være omfattet af betingelserne om tvungen opfølgning.

Jeg bad i rapporten lokalpsykiatrien om at oplyse, om der på nuværende tidspunkt havde været sager om tvungen opfølgning.

Psykiatrien har oplyst, at tvungen opfølgning kun anvendes meget begrænset i Lokalpsykiatri Svendborg, og at det indtil videre kun havde været bragt i anvendelse over for én patient.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Danske Regioner foretog i 2005 en landsdækkende tilfredshedsundersøgelse blandt patienter i distriktspsykiatrien. Som en del af det skriftlige materiale, som ombudsmanden modtog under inspektionen, indgik resultaterne af en lokal undersøgelse fra 2010 for det område, som lokalpsykiatrien dækker. Jeg gik ud fra, at undersøgelsens resultater var sammenlignet med landsresultatet fra 2005.

Undersøgelsen fra 2010 viste, at tilfredsheden var højest, hvad angik bl.a. kontakten med kontaktperson(er), hvor 80 pct. havde svaret "ja, i høj grad" (hvilket stort set svarer til gennemsnittet/landsresultatet).

Tilfredsheden var noget mindre hvad angik bl.a. kontakten med den læge/psykiater, der er ansvarlig for patientens behandling – her havde 58 pct. svaret "ja, i høj grad" (63 pct. i landsundersøgelsen). Til spørgsmålet om graden af tilfredshed med kontak-

ten til lægen/psykiateren havde 4 pct. af patienterne givet udtryk for den størst mulige grad af utilfredshed (ved at svare "nej, slet ikke").

Jeg bad om lokalpsykiatriens bemærkninger til den markante forskel i patienternes tilfredshed med kontakten med henholdsvis kontaktperson(er) og den behandlende læge/psykiater.

Psykiatrien har oplyst følgende:

"Afdelingsledelsen har gennemgået patienternes bemærkninger i patienttilfredshedsundersøgelsen og ikke fundet konkrete udsagn om, hvorfor de medvirkende patienter er mindre tilfredse med kontakten til læge/psykiater end til kontaktperson(er).

På baggrund af afdelingens kendskab til patienternes ønsker vurderes det, at forskellen kan skyldes, at patienter ønsker en hyppigere kontakt til læge/psykiater end det af ressourcemæssige grunde er muligt.

Afdelingsledelsen vurderer, at nogle patienter kan have en forventning om, at kontakten til læge/psykiater vil give en bedre behandling og at patienterne i disse situationer ikke er opmærksomme på, at kontaktpersoner afstemmer deres behandlingsindsats med den behandlingsansvarlige overlæge."

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 4. Bygningsmæssige forhold mv.

Ombudsmanden havde ikke noteret noget om lokalpsykiatriens medicinrum/-skab, herunder om aflåsningsrutiner og -kompetencer.

Jeg bad lokalpsykiatrien om nærmere oplysninger herom.

Psykiatrien har oplyst, at der ikke findes et medicinrum/-skab i lokalpsykiatrien. Hvis der er behov for opbevaring af medicin i relation til patientkontakt i lokalpsykiatrien, opbevares den på et af sengeafsnittene på Psykiatrisk Afdeling Svendborg.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 5. Pårørendekontakt, brugerråd mv.

Jeg omtalte indholdet af § 43 i sundhedsloven (lovbekendtgørelse nr. 913 af 13. juli 2010), hvorefter der som hovedregel skal indhentes samtykke til at videregive oplysninger om en patients helbredsforhold mv. til andre formål end behandling, herunder til pårørende. Et sådant samtykke skal være skriftligt, og det skal indføres i patientens journal (sundhedslovens § 44, stk. 1). Kravet om skriftlighed kan dog fraviges, når sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt taler for det (sundhedslovens § 44, stk. 1, 2. punktum). Et samtykke bortfalder senest 1 år efter, at det er givet (sundhedslovens § 44, stk. 2).

I forbindelse med inspektionen spurgte ombudsmanden til samtykkeerklæringens nærmere indhold. Ledelsen oplyste, at blanketten netop var blevet ændret og gjort mere detaljeret.

I rapporten bad jeg om at modtage et eksemplar af den nye samtykkeblanket.

Jeg bad også lokalpsykiatrien om at oplyse, hvordan det i praksis fungerer med inddragelse af pårørende, og endvidere hvordan lokalpsykiatrien sikrer sig, at der altid foreligger et gyldigt samtykke fra patienten (det vil sige et samtykke, der ikke er mere end 1 år gammelt).

Psykiatrien har vedlagt den nye samtykkeblanket.

Psykiatrien har desuden oplyst, at sygehuset i forbindelse med rapporten er blevet opmærksom på, at den hidtil anvendte praksis med patientens mundtlige samtykke ikke lever op til lovgivningens krav. Sygehusledelsen har derfor igangsat udarbejdelsen af en ny retningslinje og et skema, som fremadrettet skal anvendes i forbindelse med samtykkeerklæring til videregivelse og indhentelse af helbredsoplysninger. Endvidere vil der i den elektroniske patientjournal blive indarbejdet rutiner, som sikrer, at der foreligger et gyldigt samtykke.

Psykiatrien har videre oplyst, at praksis i forhold til videregivelse af oplysninger til pårørende hidtil har været, at patienten af hensyn til behandlingsrelationen og tavshedspligten altid er til stede, mens informationen gives. Der kan undtagelsesvis gives informationer til pårørende, uden at der er indhentet skriftligt samtykke, hvis formålet er at sikre behandlingen.

Jeg har noteret mig det oplyste og indholdet af den nye samtykkeerklæring, der benyttes ved videregivelse og indhentelse af oplysninger til og fra "kommunal forvaltning,

sociale ankeinstanser, forsikringselskaber, politi etc.” Jeg forstår det oplyste om det igangsatte arbejde sådan, at det også vil blive sikret, at der som hovedregel foreligger en skriftligt samtykke til at videregive oplysninger om en patients helbredsforhold mv. til pårørende.

For så vidt angår det oplyste om, at der undtagelsesvis gives informationer til pårørende, uden at der er indhentet skriftligt samtykke, hvis formålet er at ”sikre behandlingen”, går jeg ud fra, at det sker i overensstemmelse med bestemmelsen i sundhedslovens § 43, stk. 2, nr. 2. Efter denne bestemmelse kan videregivelse af de i stk. 1 nævnte oplysninger til blandt andre pårørende uden patientens samtykke kun ske, når videregivelsen er ”nødvendig for berettiget varetagelse af en åbenbar almen interesse eller af væsentlige hensyn til patienten, sundhedspersonen eller andre”.

Jeg bad endvidere lokalpsykiatrien om at oplyse, hvilken kontakt der er til de relevante bruger- og pårørendeforeninger mv. og/eller Psykiatriforeningernes Fællesråd (en sammenslutning af en række foreninger – bl.a. SIND, LAP, Bedre Psykiatri og Angstforeningen).

Desuden bad jeg om at få oplyst, om der var etableret et brugerråd i det område, som lokalpsykiatrien dækker.

Psykiatrien har oplyst, at lokalpsykiatrien alene har kontakt til bruger- og pårørendeforeninger gennem PsykInfo (Psykiatrisk Informationscenter), og at der ikke er etableret brugerråd.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 6. Vold mod personalet

Blandt det materiale, som blev udleveret fra intranettet (VisInfo) under inspektionen, var en vejledning til personalet om ”Alarmering og sikkerhed – lokalpsykiatri”. Der er heri bl.a. forholdsregler om alarmer (”Bær den personlige alarm, som udleveres ved ansættelsen”).

Jeg gik på baggrund af omtalen i vejledningen af en personlig alarm ud fra, at (også) lokalpsykiatrien har et alarmeringssystem, men jeg bad dog for en god ordens skyld ledelsen om at oplyse, om det var rigtigt forstået.

Psykiatrien har bekræftet, at der er etableret alarmsystem i lokalpsykiatriens lokaler.

Jeg har noteret mig denne bekræftelse.

Jeg bad også ledelsen om at oplyse, om personalet får tilbudt – og kommer på – kurser om håndtering af vold og aggression.

Psykiatrien har bekræftet, at medarbejderne deltager i kurser i konflikthåndtering målrettet til lokalpsykiatriske forhold.

Jeg har noteret mig denne bekræftelse.

Jeg bad endvidere om oplysninger om eventuel medarbejdersupervision i sikkerhedsmæssig henseende og om, hvorvidt lokalpsykiatrien abonnerer på Falck Healthcare eller lignende.

Psykiatrien har oplyst, at konkrete hændelser med trusler om vold i lokalpsykiatrien bliver drøftet i arbejdsmiljøgruppen, og at de involverede medarbejdere tilbydes defusion og debriefing. Ved behov er der mulighed for at tilbyde medarbejderne psykologrådgivning, der gennemføres uafhængigt af arbejdspladsen.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 8. Andet

Ledelsen oplyste under inspektionen, at Svendborg Sygehus for nylig havde taget den nye elektroniske patientjournal i brug.

Jeg forstod, at der på inspektionstidspunktet var en hel del problemer af navnlig ren teknisk karakter, og jeg bad om oplysning om, hvordan det forholdt sig på nuværende tidspunkt.

Psykiatrien har oplyst, at de problemer vedrørende den dengang nyligt indførte elektroniske patientjournal, der blev omtalt under tilsynsbesøget, er løst bl.a. gennem omlægning af arbejdsgange.

Derudover deltager medarbejdere fra lokalpsykiatrien i en lokal arbejdsgruppe, der er nedsat med henblik på at opnå forbedringer i arbejdet med den elektroniske patientjournal.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I en informationspjece (Patientinformation) var det oplyst, at der gælder en klagefrist for klager til Patientombuddet på "max. 5 år fra hændelsen er sket".

Jeg citerede indholdet af § 4, stk. 1, i lovekendtgørelse nr. 1113 af 7. november 2011 af lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet, hvoraf fremgår følgende om de frister, der gælder for patientklager til Patientombuddet/Sundhedsvæsenets Disciplinærklagenævn:

"§ 4. Klager efter §§ 1 og 2 skal være indgivet inden 2 år efter det tidspunkt, hvor klageren var eller burde være bekendt med det forhold, der klages over. Klage skal dog senest indgives 5 år efter den dag, hvor klageforholdet har fundet sted. Der kan ikke dispenseres fra de nævnte klagefrister."

Jeg bad under henvisning hertil om en udtalelse fra Psykiatrien i Region Syddanmark om, hvorfor toårsfristen ikke var medtaget i pjecen.

Psykiatrien har oplyst, at den nævnte informationspjece er blevet revideret og tilrettet, så oplysningerne er i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Psykiatrien har desuden oplyst, at der endvidere fremadrettet vil blive henvist til informationspjece "Klager over Psykiatrien", hvor der kan læses mere om klagemuligheder og frister.

Psykiatrien har vedlagt et eksemplar af den nævnte Patientinformation (Psykiatrisk Afdeling Svendborg), der er revideret i marts 2013. Heri henvises også i forbindelse med omtalen af de nævnte frister til folderen "Klager over Psykiatrien".

Jeg har noteret mig det oplyste.

Opfølgning

Jeg betragter herefter sagen om inspektionen af Lokalpsykiatri Svendborg den 14. november 2011 som afsluttet.

Underretning

Denne rapport sendes til Lokalpsykiatri Svendborg, Psykiatrien i Region Syddanmark og lokalpsykiatriens patienter og pårørende.

København, den 07-10-2013

Jørgen Steen Sørensen